

KOULUN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Liite koulun opetussuunnitelmaan

KOULU: *Matinlahden koulu*

KOULUN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN SISÄLTÖ, LAADINTA JA HYVÄKSYMINEN

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on taroituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. **Tämä dokumentti on Espoossa käytössä oleva yhteinen pohja opiskeluhuoltosuunnitelmalle, jota koulu täydentää.** Opiskeluhuoltosuunnitelma on koulun opetussuunnitelman liite. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa päivitetään aina tarvittaessa, useimmissa kouluissa vuosittain lukuvuoden alkaessa.

Opiskeluhuoltosuunnitelman sisältö:

1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut
2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat
3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen
4. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus opiskeluhuollossa
5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen
6. Liitteet

Opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta vastaa koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä eli yhteisöllinen hyvinvointiryhmä. Suunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluhuoltosuunnitelman hyväksyy koulun johtokunta.

1. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT

Ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista on koulun tai oppilaitoksen henkilökunnalla. Yhteisön toimintakulttuurin kehittämistä ja yhteisöllistä työtä johtaa rehtori. Espoon kaupunki tuottaa ja vastaa psykologi- ja kuraattoripalveluista sekä kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin palveluista. Jokaiselle koululle on nimetty oma opiskeluhooltopalveluista vastaava psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja ja koululääkäri. Lisäksi kaikilla kouluilla on käytettävissään opiskeluhoollon koulutoimintaterapeuttien ja musiikkiterapeutin konsultaatiomahdollisuus. Eri toimijoiden rooleja on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen

Espoon kaupunki vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolltosuunnitelma toteutuu. Espoon kaupunki järjestää opiskeluhoollon yhteistyössä sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhooltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Espoon kaupunki vastaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien koulujen oppilaille heidän kotipaikastaan riippumatta.

Opiskeluhoollon palvelujen kohdentamisen kuvaus

Kuvataan miten koulun käytettävissä olevat opiskeluhoollon asiantuntijoiden palvelut kohdentuvat opiskeluhoollotyössä:

- **Kouluyhteisöön:** Opiskeluhoollon työntekijät osallistuvat yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokouksiin sekä tekevät yhteisöllistä työtä luokkien, oppilasryhmien ja kouluyhteisön kanssa.
- **Yksittäiseen oppilaaseen:** Oppilaita tavataan yksilökäynneillä tarkastusten, tutkimusten tai tukitapaamisien merkeissä.
- **Yhteistyöhön liittyviin tehtäviin:** Opiskeluhoollon työntekijät tekevät monialaista yhteistyötä koulun sisällä ja ulkopuolella.
- **Opiskeluhoollon kehittämiseen:** Opiskeluhoollon työntekijät osallistuvat opiskeluhoollon kehittämiseen, arviointiin ja seurantaan.

2. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla tarkoitetaan koulun toimintakulttuuria, joka edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoito on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä koulun arjessa. Opetussuunnitelman perusteissa korostetaan tietoista ja suunnitelmallista koulun toimintakulttuurin kehittämistä.

Koulun yhteisöllisen hyvinvointiryhmän toimintatavat ja käytännöt

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR), jota johtaa rehtori. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhoiton kokonaisuuden koordinoitua koulussa ja siten myös yksilökohtaisen opiskeluhoiton menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhoiton suunnittelu ja toteuttaminen on kuitenkin ryhmän tärkein tehtävä. Tämä tarkoittaa tehtäviä, joihin sisältyvät kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin varmistaminen sekä hyvinvointia ja oppimista tukevan toiminnan kehittäminen ja toteuttaminen.

Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän tehtävinä opiskeluhoitossa ovat esimerkiksi:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Luokka- ja koulukohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhoiton toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien (ml. opiskeluhoitosuunnitelma) valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisen suunnittelu ja yhdenmukaisten toimintatapojen varmistaminen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Kouluyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Hyvinvointiryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla ryhmä, luokka tai koko yhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä on monialainen, ja sitä johtaa rehtori. Rehtorin lisäksi ryhmän muita jäseniä ovat terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori, laaja-alainen erityisopettaja tai erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja opettajakunnan jäsen / jäseniä sekä joissakin kouluissa opetustoimen omat kouluterapeutit. Ryhmään kutsutaan säännöllisesti myös oppilaiden (esim. oppilaskunnan), huoltajien, nuorisotoimen ja muiden toimijoiden edustajia.

Hyvinvointiryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Tehtävät edellyttävät, että ryhmä kokoontuu suunnitelmallisesti ja riittävän usein. Koulu tiedottaa yhteisöllisestä opiskeluhoitosta sovitun käytännön mukaisesti. Hyvinvointiryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Lukuvuosittaista suunnittelua tukemaan voidaan laatia opiskeluhoiton vuosikello. Yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan ennalta sovitulla tavalla. Keskeisistä käsitellyistä asioista tiedotetaan koulun internet-sivuilla tai Wilman kautta.

Matinlahden koulussa yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti. Mahdollisuus kokoontumiseen on viikoittain. Kokoontumisista laaditaan yhdessä suunnitelma aina lukukauden alkaessa. Aikataulua täsmennetään lukukauden kuluessa tarpeen mukaan.

Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.

Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Koko koulun tasolla käsiteltäviä asiakokonaisuuksia ovat:

KOKONAISVALTAINEN HYVINVOINTI

- *Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden tukeminen*
- *Arvostava vuorovaikutus ja kohtaaminen*
- *Oppilaan kokonaistilanteen huomioiminen*
- *Suvaitsevaisuus*
- *Erilaisten oppijoiden huomioiminen*
- *Kouluviihtyvyyden tukeminen*
- *Kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen*

Psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi:

- *Yhdessä vahvaksi vuosikellon koordinointi yhdessä koulun hyvinvointitiimin kanssa: esimerkiksi Arvokas, positiivinen pedagogiikka, Mielen hyvinvointi*
- *Kiusaamisen ennaltaehkäisy ja puuttumisen suunnitelman laatiminen ja päivittäminen: KiVa-toiminnan koordinointi ja suunnittelu koulun tiimirakenteen kanssa yhteistyössä sekä koko koulun tason kiusaamiskyselyiden koonti ja toimenpiteiden suunnittelu tulosten pohjalta*
- *Muiden kyselyiden hyödyntäminen*

Fyysinen hyvinvointi ja turvallisuus

- *Koulun turvallisuuskäytänteiden suunnittelemisen sekä arviointia sekä turvallisuusasiakirjojen päivittäminen yhteistyössä johtoryhmän kanssa*
- *Yhteistyö kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastuksissa*
- *Riskien kartoitukset*
- *Terveystietous*
- *Tapaturmat ja niiden ehkäisy*
- *Päihteiden käytön ehkäiseminen*

TOIMINTAKULTTUURI

- *Koulun henkilökunnan ja oppilaiden työskentelyä tukevien toimintatapojen ja rakenteiden suunnittelu ja kehittäminen*

YHTEISTYÖ

- *Huoltajien kanssa tehtävä monipuolinen yhteistyö esim. vanhempainiltojen ja teemapäivien merkeissä*

Luokkien tasolla käsiteltäviä aiheita:

- *Luokan yhteiset asiat käsitellään yhteisöllisessä oppilashuollossa vähintään kerran vuodessa, jotta luokan hyvinvointia voidaan arvioida, kehittää ja seurata.*
- *Ennen oppilashuoltoa luokassa on keskusteltu koko luokan oppilaiden kesken luokan ilmapiiristä, työrauhasta, viihtyvyydestä, tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta sekä turvallisuudesta.*
- *Luokan asioita käsiteltäessä yhteisöllisessä oppilashuollossa on aina mukana myös luokanopettaja. Myös vanhemmat kutsutaan mukaan näihin tapaamiseen.*
- *Luokanopettaja tekee luokastaan sosiogrammin, kiusaamiskyselyn ja ilmapiirikukkasen. Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokouksissa käsitellään yhteenvetoa tuloksista yhteisöllisellä tasolla.*

Yhteistyö ja toimenpiteet oppilaiden osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi

Kuvataan koulun käytänteet oppilaiden mahdollisuudesta osallistua koulutyön suunnitteluun, kehittämiseen, toteuttamiseen ja arviointiin osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi esimerkiksi oppitunneilla ja välituntitoiminnan sekä kerhotoiminnan avulla. Kuvataan oppilaiden osallisuusryhmät sekä niiden vuosikello tai vastaava. Kuvataan yhteistyö lähikoulujen kanssa oppilaiden siirtymävaiheissa sekä esimerkiksi tukioppilaiden osuus niissä.

- *Matinlahden koulun kouluvuosi aloitetaan yhteisellä koulunaloitustilaisuudella, jossa esitellään henkilökunta, KiVa-tiimi ja puhutaan muista yhteisöllisistä asioista.*
- *Luokissa kiinnitetään erityistä huomiota jatkuvaan ryhmäyttämiseen ja ryhmän hyvinvointiin*
- *Juniorieduskunta edustaa oppilaiden näkemyksiä lukuvuoden aikana ja järjestää teemapäiviä- ja viikkoja esim. toiveruokaäänestys ja hyvinvointiviikko*
- *Kummitoiminta 5. luokkien ja 1. luokkien välillä on tiivistä. Samoin 6. ja 2. luokkien välillä.*
- *Oppilaiden yhteenkuuluvuutta tuetaan myös Yhdessä vahvaksi -suunnitelman mukaan*
- *Koulun ja vanhempainyhdistyksen yhteistyönä tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallistua koulun kerhoihin ja vanhempainyhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin.*
- *Välitunteja pyritään aktivoimaan niin, että oppilaille olisi mielekästä tekemistä välituntien aikana. Kouluissa toimii oppilaiden ohjaamia välituntikerhoja, joihin oppilaat voivat halutessaan osallistua.*
- *Luokka-asteiden paneelikeskustelut yhteisöllisyyden vahvistamiseksi*

Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, opetuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Kuvataan yhteisöllisen hyvinvointiryhmän rooli oppilaan ohjauksessa ja opetuksen siirtymävaiheissa esimerkiksi oppilaiden siirtyessä esiopetuksesta alkuopetukseen, alakoulusta yläkouluun, oppilaan muuttaessa ensimmäistä kertaa Suomeen tai oppilaan vaihtaessa koulua. Kuvataan koulun toiminta- ja yhteistyömallit, huomioidaan käytössä olevat siirtymävaiheiden toimintatavat sekä nivelvaiheiden tiedonsiirto tarpeellisen opetuksen ja kasvatukseen tarvittavan tiedon siirtämiseen.

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä suunnittelee koulutulokkaiden ja koulussa jo olevien oppilaiden osalta tutustumispäivät, vanhempaintapaamisten ajankohdat ja vanhempainillat. Koulutulokasluokkien muodostamisessa hyödynnetään päiväkodeista saatu niveltämistieto tasapuolisten oppimismahdollisuuksien takaamiseksi. Niveltäminen tehdään esikouluopettajien kanssa ennen koulun alkua. Ennen koulun aloitusta on keväällä kouluun tutustuminen. Kasvatuskumppanuuskeskustelut (opettaja ja huoltajat) pidetään syksyn alussa ensimmäisten kouluviikkojen aikana. Uuden oppilaan tullessa kouluun otetaan hänet vastaan Juniorieduskunnan, yhteisöllisen hyvinvointiryhmän ja henkilökunnan kanssa yhteisesti tehdyn suunnitelman mukaan.

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaille järjestetään opastusta ja vanhempaintapaamisia tarpeen mukaan. Tilaisuuksissa käytetään tarvittaessa tulkkaukspalveluja.

Yläkoulujen kanssa mahdollistetaan tutustuminen tulevaan. Oppilaiden kanssa käydään säännöllisesti keskustelua oppimisesta.

Tarvittaessa pidetään myös yksilökohtaisia nivellyspalavereja. Oppilaiden muuttaessa toiseen kouluun, erityisopettaja tai luokanopettaja niveltää tarvittaessa oppimisen tukeen liittyviä asioita oppilaan uuteen kouluun.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittämisessä

Koulu tekee yhteistyötä nuorisopalvelujen, perhesosiaalityön, lastensuojelun, poliisin sekä muiden opiskeluhoillon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa. Yhteistyö voi tapahtua esimerkiksi asian tuntijavierailuina yhteisöllisen opiskeluhoillon kokousten puitteissa. Nuorisopalvelujen kanssa yhteisöllistä työtä tehdään Nuori Espoo -toimintamallin pohjalta.

Koulu tekee yhteistyötä yllä mainittujen ja muiden tarvittavien yhteistyökumppanien kanssa tarpeen mukaan.

Kaikille kouluille yhteisiä toimintatapoja

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Espoon kaupungin peruskoulujen ja lukioiden kriisisuunnitelma **täydennetään koulukohtaisilla tiedoilla** ja lisätään opiskeluhoitosuunnitelman liitteeksi (liite 2).

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Koulun yhteisöllisyyttä ja oppilaiden osallisuutta vahvistaen pyritään sitouttavaan kouluyhteisöön ja ehkäisemään oppilaiden poissaoloja. Poissaolojen seurantaa ja niihin puuttumista toteutetaan ns. poissaolojen porrasmallin mukaisesti (liite 3).

Päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulujen ehkäisevä päihdetyö jatkaa varhaiskasvatuksessa aloitettua työtä. Ehkäisevä päihdetyö on osa oppilaitoksen perustyötä, toimintatapoja ja -kulttuuria, joilla tuetaan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaitosten päihdetyötä määrittelevät lainsäädäntö, opetussuunnitelma sekä opiskeluhoillon käytännöt. Voidaan sanoa, että kaikki opiskelutyön ja -ympäristön kehittäminen paremmin päihteiltä ja päihdehaitoilta suojaavaksi on ehkäisevää päihdetyötä. Keskeistä on esimerkiksi oppilaitoksen työ nuoren terveen kasvun ja kehityksen tukemiseksi (liite 4).

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Turvallinen opiskeluympäristö koostuu psyykkisistä, sosiaalisista ja fyysisistä tekijöistä. Turvallisen opiskeluympäristön luominen on yhteinen tehtävä, joka kuuluu kaikille kouluyhteisön aikuisille. Koulun turvallista toimintakulttuuria vahvistetaan huolehtimalla tunne- ja vuoro-vaikutustaitojen opetuksesta sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon avulla. Yhdessä vahvaksi yhteiseksi – Ei kiusaamiselle! -suunnitelmassa on 14 toimenpidettä, joilla ehkäistään kiusaamista ja väkivaltaa. Sen mukaisesti koulussa tulee olla selkeä toimintatapa kiusaamiseen puuttumiseen. Toimintamalli tulee olla oppilaiden, huoltajien ja koulun henkilöstön tiedossa (liite 5). **Koulukohtainen kiusaamiseen puuttumisen toimintamalli julkaistaan koulun nettisivulla.**

Yhteistyö terveystieteiden ja terveystiedon opetuksen välillä

Terveystieteiden ja terveystiedon sisällöt vuosiluokittain liitteessä 6.

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Oppilaitosten terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen on laaja, monialaista asiantuntemusta edellyttävä tehtävä, joka on annettu useiden eri viranomaisten vastuulle. Oppilas - ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) tuo opiskeluympäristöstä ja yhteisön hyvinvoinnista huolehtimisen kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien tehtäväksi yhteisöllisessä opiskeluhoilossa. Terveystieteidenhuoltolaki velvoittaa koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa toteuttamaan oppilaitostarkastukset säännöllisesti yhdessä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaitos ympäristön terveellisuutta, turvallisuutta ja hyvinvointia kartoitetaan kolmen vuoden välein tehtävän oppilaitoksen monialaisen tarkastuksen yhteydessä. Tarkastus tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmälle tehdään vuosittain yleisellä tasolla kooste edellisen lukuvuoden tarkastuksista.

3. YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Koulun toimintakulttuurissa yhdistyvät parhaimmillaan oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin rakentaminen. Hyvinvoinnin näkökulma ulottuu kaikkeen koulun toimintaan ja ohjaa jokaisen työskentelyä. Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäisille oppilaille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa.

Oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilöstöllä on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiin opiskeluhoollon palveluja. Opiskeluhoollollinen polku on kuvattu liitteessä 7. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta. Koulussa toteutettava yksilökohtainen työ on sekä ehkäisevää että korjaavaa.

Oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoolltoon, jota ovat:

a) Yksittäiselle oppilaalle annettavat kuraattorin, psykologin sekä kouluterveydenhuollon palvelut

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät oppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin. Oppilaan sairauden vaatiman hoidon tai lääkityksen järjestäminen koulussa tapahtuu Espoon ohjelmateriaalin mukaan (Toimintaohje oppilaan terveydentilaan liittyvistä asioista liitteenä 8).

Psykologin ja kuraattorit palvelut

Opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

b) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto voi olla tarpeellista oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen oppilaan monialaista opiskeluhoolltoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on edistää oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa koulun ulkopuolisten palvelujen piiriin.

Tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä

Yksittäisen oppilaan tai tietyn oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoolltopalvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Yksilökohtaiseen asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Ryhmän koosta se opiskeluhoollon tai koulun henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu.

Oppilaan tai huoltajan suostumus pyydetään aina yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella. Suostumus voidaan pyytää suullisesti siinä vaiheessa, kun aletaan koota yksilökohtaista asiantuntijaryhmää ja sen jäseniä. Suullinen suostumus vahvistetaan kirjallisesti ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Jos yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanoon tulee myöhemmin muutoksia, tehdään niistä merkintä lomakkeeseen. Suostumuslomake arkistoidaan opiskeluhoolltokertomuksen yhteyteen.

Opiskeluhohtokertomusten laatiminen ja säilytys

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhohtokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät tiedot opiskeluhohtokertomukseen.

Opiskeluhohtokertomukset sekä muut opiskeluhoollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhohtorekisteriin. Rekisterin vastuhenkilö on tulosyksikkötasolla opiskeluhoollon päällikkö ja koulun tasolla koulun kuraattori. Opiskeluhohtorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta, ovat salassa pidettäviä. Koulun tasolla ko. kuraattori vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää mainittua rekisteriä. Ensivaiheen arkistointi tapahtuu yksiköissä ja on ko. yksikön opiskeluhoollon kuraattorin vastuulla sen jälkeen, kun opiskeluhohtokertomukset on hänelle toimitettu. Arkistointipaikan tulee olla paloturvallinen lukittu tila / arkistokaappi ja vain tietoja työn takia tarvitsevalla tulee olla pääsy ko. asiakirjoihin.

Yhteistyö yksilökohtaisen opiskeluhoollon toimijoiden ja koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Yhteistyötä tehdään tapauskohtaisesti käytössä olevien toimintamallien mukaan mm. nuorisopalvelujen, perhesosiaalityön, lastensuojelun, perheneuvolan, lasten kuntoutuspalvelujen, terveystalvelujen (mm. Nupoli), erikoissairaanhoidon ja poliisin kanssa. Yhteistyöhön voidaan kutsua myös kolmannen sektorin edustajia (esim. Nuorten turvatalo tai Aseman Lapset ry.).

4. OPPILAIDEN JA HUOLTAJIEN OSALLISUUS OPISKELUHUOLLOSSA

Koulutyön perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Oppilaiden osallisuus on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että heillä on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvissä asioissa. Oppilaille tulee myös järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien (ml. opiskeluhoitosuunnitelma) valmisteluun. Huoltajien osallisuus ja mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun yhteistyössä voidaan parantaa hyvinvointia koulussa ja kehittää yhteisöllisiä toimintatapoja.

Opiskeluhoitoa toteutetaan suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan opiskeluhoillon toimintatavat oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiseksi. Opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta vastaa koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä. Suunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Kuvataan miten henkilöstö, oppilaat ja huoltajat ovat olleet **opiskeluhoitosuunnitelman laatimisessa mukana**

Henkilöstö osallistuu oppilashuotosuunnitelman laatimiseen ja päivittämiseen käsittelemällä YS-kokouksessaan suunnitelmaa kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman hyväksymisen jälkeen. Käsittelemällä YS-kokouksessaan suunnitelmaa esitellään koulun johtokunnalle. Samoin Juniorieduskunta saa lausua suunnitelmasta oman näkemyksensä. Mahdollisten lausuntojen jälkeen Matinlahden koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä muokkaa suunnitelmaa palautteen perusteella ja samalla suunnitelma valmistellaan johtokunnan käsiteltäväksi. Suunnitelman hyväksyy Matinlahden koulun johtokunta.

Kuvataan koulun toimintatavat, joilla **oppilaat osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoillon suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin**

Oppilaat valmistautuvat luokka-asteiden hyvinvointiryhmien tapaamisiin yhdessä opettajan kanssa. Lisäksi oppilaita kutsutaan mukaan hyvinvointiaiheisiin paneelikeskusteluihin. Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä tekee yhteistyötä Juniorieduskunnan kanssa.

Kuvataan koulun toimintatavat, joilla **huoltajat osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoillon koulun suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin**

Huoltajat kutsutaan yhteisöllisen hyvinvointiryhmän tapaamisiin oman lapsensa luokkaa käsiteltävässä. Yhteistyötä huoltajien ja Koti- ja koulu yhdistyksen kanssa vahvistetaan.

Kuvataan koulun toimintatavat, joilla **oppilaille ja huoltajille tiedotetaan yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toimintatavoista**

Tiedotus tapahtuu vanhempainilloissa, lukuvuosioppaassa sekä yksittäisiä huoltajia tavatessa ja Wilman kautta tarpeen mukaan.

5. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Opiskeluhuollon tavoitteita ja toimenpiteitä tulee tehdä tietoon perustuen. Se edellyttää luokka- ja koulukohtaista hyvinvointitietoa, jota saadaan kohtaamisissa oppilaiden kanssa sekä oppilaskyselyissä, Kouluterveyskyselyssä, Move!-mittauksissa ja Hyvinvointikartta-kyselyssä. Kaupunkitasoista tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista saadaan vuosittain Toimintaympäristön tila -raportista. Hyvinvointitietojen tuloksia analysoidaan ja sen perusteella tehtäviä toimenpiteitä suunnitellaan yhdessä koulun henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteille ja toimenpiteille määritellään mittarit ja seuranta tehdään systemaattisesti.

Kaupunkitasolla opiskeluhuollon ohjausryhmä suunnittelee, kehittää, ohjaa ja arvioi monialaisesti opiskeluhoitoa. Espoossa ohjausryhmänä toimii lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmä.

Opiskeluhoitosuunnitelmaan kirjataan koulukohtaiset opiskeluhoitojen tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta.

Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä arvioi kuluneen lukuvuoden ja suunnittelee tulevan lukuvuoden toimintaa keuhällä kehittämispäivänä ja toimintaa arvioidaan myös vuoden vaihteessa järjestettävänä kehittämispäivänä.

6. LIITTEET

- Liite 1. Opiskeluhoitojen toimijoiden tehtäväkuvaukset
- Liite 2. Kriisisuunnitelma
- Liite 3. Poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen
- Liite 4. Päihdesuunnitelma
- Liite 5. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ”Yhdessä vahvaksi yhteiseksi – Ei kiusaamiselle”
- Liite 6. Terveysneuvonnan ja terveystiedon sisällöt vuosiluokittain
- Liite 7. Opiskeluhoitoellinen polku
- Liite 8. Toimintaohje oppilaan terveydentilaan liittyvistä asioista